

Благодарение на общото желание, а най-вече настояването на свещеникът Христо Стайковъ, както ще видимъ, е съзидана новата църква презъ 1847 г. Къмъ 1850 година се преселилъ отъ Мариино *Ради Николовъ* въ Плаково и следъ малко се завърналъ въ Мариино, гдето билъ избранъ за кметъ и такъвъ останалъ много години. Ради Николовъ ималъ природна дарба да помни и разправя селскитѣ работи.

Плаково отъ началото на XIX столѣтие се е замогнало толкова, че е вземало участие въ общонародното възраждане. Въ срѣдата на сщщото столѣтие то е вече преденъ децъ въ еснафскитѣ и църковно-монастирскитѣ работи. При въздигането на Плаковския манастиръ „Св. Илия“ плаковчани заемали първо мѣсто, тъй както пчелинчани, церовчани и кжпинчани заематъ такова къмъ Кжпиновския манастиръ „Св. Никола“.

Нова църква.

Свещеникътъ Христо Стайковъ убедилъ тогавашнитѣ чорбаджии на селото да построятъ новъ храмъ. Това извършилъ *Рашко Константиновъ*, който презъ 1845 г. билъ кметъ и най-богатъ човѣкъ съ много имоти и добитѣкъ. Презъ 1846 г. той и хаджи *Цоню Недевъ* ходили въ Цариградъ и сполучили да взематъ ферманъ, съ който *султанътъ* разрешавалъ да се въздигне новъ храмъ, но върху основитѣ на старата църква. Първенцитѣ въ селото, обаче, сполучили да заблудятъ властѣта като издигнали въ 1847 г. съвсемъ нова църква близо до основитѣ на старата. Турцитѣ дълго сѣ мръщили, но най-сетне се помирили съ станалото срещу нѣкакво възнаграждение.

Новата църква „Св. Богородица“, съзидана източно отъ основитѣ на старата църква, върху открито и високо мѣсто посрѣдъ широкъ дворъ, има форма на корабъ съ стройно кубе. Зданието е изидано отъ здравъ камѣкъ и съ красиви корнизиди подъ покрива. Вътре симетрични колони подпиратъ кубето и свода. Иконостасътъ е изработенъ отъ трѣвенски майстори рѣзбари и художествено изографисанъ съ множество библейски и новозаветни събития и лица. На балкона има женско отдѣление съ решетка. Хубавото освѣтление отвънъ и отвътре прави църквата приветлива за богомолцитѣ. Отвънъ има издадена арка, която дава корона на храма.

Около църквата се намиратъ гробоветѣ на бележити и заслужили свещеници, дарители, загинали поборници и борци за обединението на българския народъ (1912 — 1918 г.), гробове съ паметници на свещ. *Христо Стайковъ*, на *х. попъ Тодоръ Кръстевъ*, на сина му свещеникътъ *Слави Българановъ* и др.

Свещеникътъ Христо Стайковъ служилъ отъ 1826 до 1878 год. Участникъ въ Велчовата завѣра, но името му не излиза